

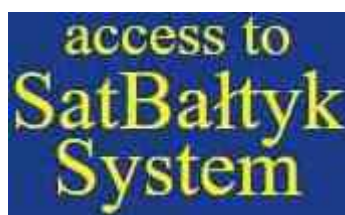
Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster
BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

Polski Klaster Morski

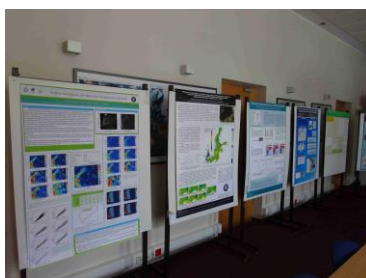
SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE

Na Walnym zebraniu Polskiego Klastra Morskiego w dniu 28 czerwca 2018 r. przyjęto sprawozdanie merytoryczne uznając, że Polski Klaster Morski działał aktywnie na forum krajowym i międzynarodowym, na Pomorzu i w wymiarze branżowym. Klaster zajmuje istotną pozycję w European Network of Maritime Clusters, jest aktywnym członkiem United Nations Global Compact oraz działa aktywnie na platformie European Cluster Collaboration Platform. Jest kluczowym klastrem morskim w Europie Środkowej i Wschodniej, liczącym się klastrem w Regionie Morza Bałtyckiego i Unii Europejskiej, rozpoznawalnym klastrem na światowym rynku gospodarki morskiej, o czym świadczy partnerska współpraca z klastrami działającymi w Stanach Zjednoczonych, Azji i Afryce Południowej.

Podjęto decyzję o rozszerzeniu działalności i utworzeniu Bałtyckiego Klastra Morskiego i Kosmicznego. Wsparcie dla klastra zadeklarowała Komisja Nauk Kosmicznych PAN oraz Studencki Klaster Morski i Kosmiczny Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu. Na forum międzynarodowym Klaster będzie działał pozycjonowany jako *Baltic Sea & Space Cluster*.

Z doświadczenia Komisji Nauk Kosmicznych PAN wynika, że aktywność naukowa i biznesowa w gospodarce morskiej wzajemnie się przenika i uzupełnia – podkreślił w czasie zebrania prof. Edmund Wittbrodt, przewodniczący Komisji Nauk Kosmicznych PAN, odwołując się do ostatnich konferencji organizowanych z ośrodkami naukowymi i przedstawicielami biznesu w Instytucie Oceanologii PAN, Wyższej Szkole Administracji i Biznesu oraz Akademii Marynarki Wojennej. Wykorzystanie gospodarce morza i kosmosu, problemy prawne i bezpieczeństwa, ryzyka związane z eksploracją i eksploatacją tych przestrzeni, jak np. perspektywa wprowadzenia autonomicznych statków – stanowią platformę do rozwinięcia wspólnych działań w ramach jednego klastra – argumentował prof. Zdzisław Brodecki. Jako przykład podano również to, że Politechnika Gdańska we współpracy z Akademią Morską w Gdyni i Akademią Marynarki Wojennej w Gdyni, a więc uczelnie o profilu morskim, uruchomiły międzyuczelniany kierunek studiów II stopnia Technologie Kosmiczne i Satelitarne.

Wykorzystanie technologii kosmicznych przydatne jest w ochronie i monitoringu środowiska, planowaniu przestrzennym i transporcie morskim. Na przykład, satelitarne monitorowanie środowiska Morza Bałtyckiego SatBałtyk, który opracowali naukowcy Instytutu Oceanologii PAN w ramach projektu Innowacyjna Gospodarka pozwala na bieżące monitorowanie wielu czynników określających stan Morza

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster
BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

Bałtyckiego i jego warunki otoczenia - wyjaśniła prof. Mirosława Ostrowska z Instytutu Oceanologii PAN zastosowanie technologii kosmicznych w ocenie środowiska morskiego. O szerokich możliwościach stosowania technik kosmicznych w portach świadczą efekty działania akceleratora Space3ac działającego w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. W akceleratorze powstało kilkanaście projektów, w których polskie start-up'y zaproponowały sposoby wykorzystania technologii kosmicznych w gospodarce morskiej. Zebrani uznali, że potencjał organizacyjny i innowacyjny członków Klastra oraz jego udział w licznych projektach międzynarodowych pozwala na rozszerzenie działalności klastra w Regionie Morza Bałtyckiego. Tym bardziej, że Klaster działa w licznych projektach realizowanych w ramach Interreg Baltic Sea Region oraz DG Mare, a także zajmuje istotną pozycję w European Network of Maritime Clusters, jest aktywnym członkiem United Nations Global Compact oraz działa aktywnie na platformie European Cluster Collaboration Platform. Dzięki tej aktywności członkowie Klastra są praktycznie pozycjonowani na całym globie. Na forum międzynarodowym Klaster będzie działał pozycjonowany jako *Baltic Sea & Space Cluster*.

Zdjęcie: Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna

W czasie zebrania rozszerzono skład zarządu, do którego zaproszono prof. Edmunda Wittbrodta, prof. Zdzisława Brodeckiego oraz Krzysztofa Ozygałę, prezesa Partner-Ship. Postanowiono również utworzyć komisje klastra. **Komisją ds. morskich** będzie kierował Krzysztof Anzelewicz, wiceprezes zarządu Stowarzyszenia Biuro Promocji Żegluga Morskiej Bliskiego Zasięgu. **Komisją ds. kosmicznych** – prof. Edmund Wittbrodt, przewodniczący Komisji Nauk Kosmicznych PAN, który przez dwie kolejne kadencje, pełnił funkcję rektora Politechniki Gdańskiej (1990-1996). Przewodniczył również Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych (1994-1996), był członkiem Konferencji Rektorów Uczelni Europejskich (1990-1996). Po zakończeniu obowiązków rektorskich został wybrany do Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, której był wiceprzewodniczącym (1996-1999). Prof. Wittbrodta był ministrem edukacji narodowej w rządzie Jerzego Buzka.

Komisją ds. prawnych będzie kierował mecenas Zbigniew Jaś, Prezes Kolegium Arbitrów Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy KIGM w Gdyni. Za działalność **Komisji ds. edukacji** będzie odpowiadał kpt. Alfred Naskręt, dyrektor Szkoły Morskiej w Gdyni, a za działalność **Komisji ds. inteligentnych specjalizacji** – Marek Grzybowski, prezes zarządu Polskiego Klastra Morskiego. **Ambasadorem Klastra w Szczecinie będzie Krzysztof Ozygała**, prezes Parter-Ship. Na **przewodniczącego Think Tanku Klastra powołano prof. Zdzisława Brodeckiego**, specjalizującego się m.in. w prawie morza i prawie kosmicznym. Prof. Brodecki przez wiele lat był ekspertem w International Maritime Organization

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

(IMO) w Londynie, a obecnie jest ekspertem Commiteé Economique et Social Européen (CESE) w Brukseli. Prof. Brodecki przez dwie kadencje był przewodniczącym Polskiego Stowarzyszenia Prawa Morskiego.

Klaster będzie realizował swoje zadania poprzez integrację nauki, biznesu i administracji. Współpracę z Klastrem deklaruje dr Grzegorz Brona, prezes Polskiej Agencji Kosmicznej. Zebrani zadeklarowali, że kontynuować będziemy współpracę z administracją, samorządami gospodarczymi i instytucjami otoczenia biznesu, jak KIGM, Polski Związek Zarządców Statków, WISTA Poland, Związek Agentów i Morskich Przedsiębiorstw Rekrutacyjnych oraz innymi klastrami w Regionie Morza Bałtyckiego.

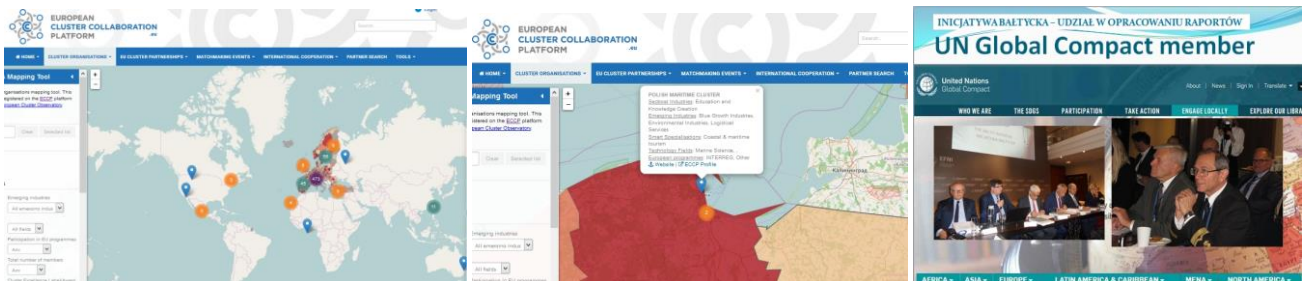
Klaster aktywnie wspiera projekty realizowane w Polsce oraz w Unii Europejskiej.

W Polsce w roli eksperta PKM działa w projektach:

1. SMART PANEL – badania jakościowe i analizy na potrzeby Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania – projekt PARP (wykonywany przez DANAE)
2. SIEĆ OTWARTYCH INNOWACJI – projekt Agencji Rozwoju Przemysłu (wykonywany przez INVESTIN)
3. ISP1 – Technologie offshore i portowo-logistyczne
4. KIS 20: Innowacyjne technologie morskie w zakresie specjalistycznych jednostek pływających, konstrukcji morskich i przybrzeżnych oraz logistyki opartej o transport morski i śródlądowy

Klaster uczestniczy również w projektach międzynarodowych sprzyjających rozwojowi innowacyjnych regionów oraz transferowi wiedzy i wdrażaniu innowacji przemysłach morskich:

1. TENTacle - Capitalising on TEN-T core network corridors for prosperity, growth and cohesion
2. ELMAR - Supporting South Baltic SMEs to enter the international supply chains & sales markets for boats & ships with electric propulsions
3. ECOPRODIGI – Eco-efficiency to maritime industry processes in the Baltic Sea Region through digitalisation
4. SMART BLUE REGIONS - seeks to enhance blue growth opportunities based on increased capacity of Baltic Sea Regions to implement Research and Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3).
5. E-LASS - European network for lightweight applications at sea
6. InterMarE - Strengthening the international activity of blue sector SMEs in the South Baltic Sea area
7. UMBRELLA - helps boosting cross-border cooperation capacities of Local Actors in the South Baltic Sea
8. COGEA - Study on The Establishment of a Framework for Processing and Analysing Maritime Economic Data in Europe

Od 2016 r. kpt. Alfred Naskręt, Dyrektor Szkoły Morskiej w Gdyni, wiceprezes zarządu Polskiego Klastra Morskiego, z rekomendacji Klastra jest ekspertem Komisji Europejskiej ds. "Skills and Careers in the Blue Economy,,. Polski Klaster Morski jest również partnerem lub uczestnikiem liczących się przedsięwzięć związanych z polską gospodarką morską, zajmuje kluczową rolę wśród klastrów Europy Środkowej i Wschodniej, wyróżnia się aktywnością w Regionie Morza Bałtyckiego.

Wysoka pozycja w kraju na świecie

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster

BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

Wysoką pozycję na rynku krajowym i międzynarodowym Klaster zawdzięcza działaniom swoich członków wspierających, o których aktywności informacje zamieszczane są na bieżąco w języku polskim i angielskim na stronie internetowej www.klastermorski.com.pl oraz na FB i TW i wspomnianych wcześniej portalach organizacji światowych. **Klaster rejestruje około 1000 odsłon dziennie (w 2016 r. było to od 1000 do ponad 2000, a w okresach szczytowych liczba odwiedzin przekraczała 2 500).**

Jest to wynik znaczący jeśli się weźmie pod uwagę, że Polski Klaster Morski ma charakter elitarny (nie jest organizacją masową), funkcjonuje na bardzo konkurencyjnym rynku międzynarodowym. Dzięki pozycjonowaniu na stronach internetowych Polskiego Klastra Morskiego i portalach międzynarodowych każdy członek wspierający lub partner uzyskuje konkretną wartość promocyjną, szacowaną w wartości wydatków na reklamę i inne działania promocyjne.

Content Marketing

Składka członkowska zwraca się w pierwszym miesiącu funkcjonowania Polskiego Klastra Morskiego.

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY – Prowadzony aktywnie *content marketing* oraz inne profesjonalne działania marketingowe (PR korporacyjny, Public Affairs, Corporate Social Responsibility, Inbound Marketing) przynoszą konkretne korzyści dla Członków Polskiego Klastra Morskiego. Ponad **450 tys. odsłon rocznie** na stronie Polskiego Klastra Morskiego oraz co najmniej tyle samo na FB i TW oraz European Network of Maritime Clusters, United Nations Global Compact i European Cluster Collaboration Platform sprawia, że **informacje o firmach i wydarzeniach promowanych przez klaster docierają do ponad 4,5 mln odbiorców rocznie**. Należy podkreślić, że są to głównie odbiorcy z obszaru szeroko pojmowanej gospodarki morskiej i zainteresowanych wdrażaniem innowacji i współpracą międzynarodową. **Licząc, że na dotarcie do każdego klienta trzeba by wydać tylko 1 euro rocznie - daje to imponującą wartość 4,5 mln euro rocznie.** To wymierne efekty działania w Kłastrze. Efekt promocyjny uzyskują również instytucje i organizacje o których informuje Polski Klaster Morski.

Co najmniej 120 tys. dol. na rynku międzynarodowym oraz 60 tys. zł na rynku krajowym wynosi wartość promocyjna pozycjonowania jednego członka wspierającego lub partnera poprzez stronę internetową, media społecznościowe (FB, TW) i inne działania marketingowe Polskiego Klastra Morskiego (content marketing, informacje, artykuły, patronat, wydarzenia, spotkania B-to-B itp.).

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster
BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

POLISH MARITIME CLUSTER
WARTOŚĆ PROMOCYJNA NA CZŁONKA

Członkowie wspierający:

- BEZCENNE
- GDYNIA
- PORT GDYŃIA
- PORT GDANSK
- CTM
- NAUTA
- HYDROMEGA
- PARTNER-SHIP

Partners:

- ENMC
- EUROPEAN CLUSTER COLLABORATION PLATFORM

KAŻDY CZŁONEK KLASTRA UZYSKUJE ROCZNIE OKOŁO 60 000 TYS. ŻŁ

ZA GRANICĄ 120 000 EURO ROCZNIE NA JEDNEGO CZŁONKA

W wyniku działalności marketingowej Zarządu składka członkowska zwraca się w pierwszym miesiącu funkcjonowania Polskiego Klastra Morskiego.

Siła członków wspierających i partnerów

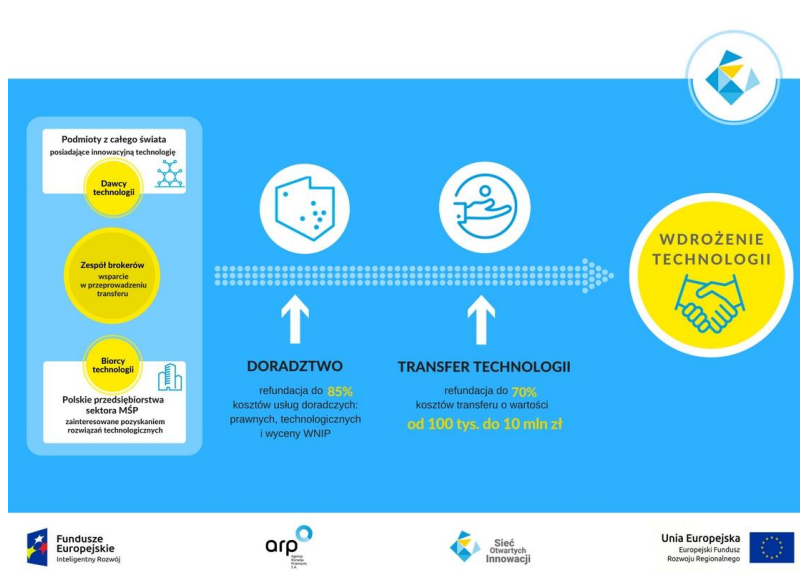
Pozytywne nastawienie prezesów firm, członków zarządów i pracowników do współpracy na rzecz Polskiego Klastra Morskiego daje wymierne efekty marketingowe i przyczynia się do uzyskania efektu synergii wynikającego ze współpracy biznesu, administracji i nauki. Członkowie Polskiego Klastra Morskiego w 2016 r. i 2017 r. wzmocnili swoją pozycję na rynku międzynarodowym, integrowali swoją działalność na forum krajowym i międzynarodowym uczestnicząc w międzynarodowych targach i konferencjach, wspierając transfer wiedzy między biznesem i nauką. Jednym z najważniejszych osiągnięć członków naszego klastra jest aktywny udział w wykreowaniu inteligentnych specjalizacji morskich na Pomorzu. Niewątpliwym sukcesem jest utworzenie krajowej specjalizacji – innowacyjne technologie morskie. Istotną rolę w tym procesie odegrały urzędy marszałkowskie, środowiska biznesu morskiego i naukowcy pomorskich i zachodniopomorskich uczelni i instytutów naukowych.

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster
BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

Inteligentne specjalizacje morskie

Do priorytetowych działań członków Polskiego Klastra Morskiego należą inicjatywy na rzecz rozwoju inteligentnych specjalizacji morskich w województwach nadmorskich i rozwój inteligentnych technologii morskich w kraju. Innowacje w gospodarce morskiej, naukach zajmujących się eksploracją morza i instytucjach pracujących na rzecz przemysłów morskich powodują zacieśnianie więzi z gospodarką światową i zwiększają udział kraju w korzystaniu z globalnego podziału pracy. Przekonujemy nieustannie, że kraj korzystający w sposób kompleksowy z nadmorskiego położenia zwiększa swój udział w PKB gospodarki światowej, a pozyskane środki są w sposób pośredni lub bezpośredni transferowane do kraju, o czym można przekonać się obserwując gospodarki państw azjatyckich.

SIEĆ OTWARTYCH INNOWACJI Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości

W obszarze inteligentnych specjalizacji Polski Klaster na Pomorzu wspiera i promuje działania Krajowej Izby Gospodarki Morskiej, Klastra INTERIZON, Forum Okrętowego oraz Klastra Logistycznego Północ-Południe. Szczególnie wspiera Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej” oraz Instytut Morski w Gdańsku w projekcie Smart Blue Regions - Inteligentne specjalizacje i błękitny wzrost w Regionie Morza Bałtyckiego. Klaster uczestniczył w procesie identyfikowania potencjału innowacyjnego Pomorskiego oraz możliwości jego wykorzystania w realizacji polityki Niebieskiego Wzrostu w Unii Europejskiej.

W projekcie **SMART PANEL**, Polski Klaster Morski uczestniczy w prowadzeniu badań jakościowych i analizach na potrzeby Procesu Przedsiębiorczego w obszarze produkcji statków, jachtów oraz łodzi. W projekcie **SIEĆ OTWARTYCH INNOWACJI** Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości Klaster wspiera jednostkę wdrażającą wiedzę ekspercką w działaniach animujących transfer technologii pomiędzy środowiskiem innowacyjnym a sektorem mikro, małych i średnich polskich przedsiębiorstw. W ramach projektu istnieje możliwość refinansowania zakupu własności niematerialnej i prawnej tzw. WNiP w postaci patentów, licencji, know-how oraz wzorów użytkowych.

Polityka morska

Jednym z najbardziej aktywnych obszarów działalności członków Klastra w ubr. była działalność na rzecz popularyzacji zagadnień związanych z polityką morską Polski. W flagowym przedsięwzięciu Klastra konferencji naukowej Polityka Morska w Akademii Morskiej w Gdyni wzięło udział ponad 150 przedstawicieli z około 80 firm,

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster

BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

instytutów, uczelni i administracji. Polska gospodarka morska nie jest czarną dziurą w przestrzeni światowej gospodarki morskiej – taką konkluzją zakończyła się Konferencja, a przy Polskim Kłastrze Morskim powstał interdyscyplinarny Morski Think Tank, który wspiera wszelkie działania na rzecz umacniania Polski Morskiej.

Silna pozycja międzynarodowa

Polski Klaster Morski promuje polskie miasta, regiony i firmy na forum **UN Global Compact** włączając się do działań w ramach Inicjatywy Bałtyckiej i rozwoju Żeglugi śródlądowej w Polsce. W ramach **European Network of Maritime Clusters** uczestniczy w badaniach wartości dodanej przemysłów morskich w PKB Unii europejskiej oraz okresowych spotkaniach roboczych z **Karmenu Vella**, Komisarzem Unii Europejskiej ds. Środowiska, Rybołówstwa i Spraw Morskich oraz **Gesine Meissner** z Parlamentu Europejskiego, przewodniczącą Grupy ds. Mórz, Rzek, Wysp i Wybrzeży. Dzięki naszej aktywności w ENMC informacje o polskiej gospodarce morskiej docierają do wszystkich wiodących klastrów morskich działających w Unii Europejskiej i Regionie Morza Bałtyckiego, a za pośrednictwem European Cluster Collaboration Platform także do klastrów działających poza Unią Europejską.

W czasie konferencji **MARE FORUM** zarząd Klastra prowadził warsztaty, w czasie którego przeprowadzono analizę SWOT polskiej gospodarki morskiej. Wynika z niego, że polska gospodarka morska jest konkurencyjna, innowacyjna i ma potencjał wiedzy. Brak nam kooperacyjności i skutecznego pozycjonowania się na rynkach międzynarodowych. Polski Klaster Morski ma szansę na rozszerzenie swojej aktywności w Unii Europejskiej i na globalnym rynku przemysłu i usług morskich – to konkluzja konferencji MARE FORUM.

W ramach projektu **TENTacle** - Capitalising on TEN-T core network corridors for prosperity, growth and cohesion, Klaster wspiera Miasto Gdynia oraz Zarząd Morskiego Portu Gdynia S.A. w działaniach mających na celu zwiększenie zdolności interesariuszy do wykorzystania korzyści związanych z uruchomieniem korytarzy sieci bazowej w Regionie Morza Bałtyckiego. Chodzi o identyfikowanie problemów i proponowanie rozwiązań zapewniających zwiększenie zdolności do wykorzystywania korytarzy sieci bazowej bez względu na położenie geograficzne. Klaster proponuje rozszerzenie Korytarza Transportowego **Bałtyk-Adriatyk** w korytarz **Balt-Orient**. Jego zadaniem jest rozszerzenie połączeń rynku Morza Bałtyckiego z portami Adriatyku o rynki Morza Czarnego oraz Morza Śródziemnego, aż do krajów Lewantu i Półwyspu Arabskiego. Ten postulat wpisuje się w postulat zwiększenia aktywności Polski w regionie Morza Bałtyckiego w ramach **EUSBSR (Forum Strategii UE dla region Morza Bałtyckiego)** oraz inicjatywę **Trójmorza**, która skupia 12 państw Europy położonych w pobliżu mórz Bałtyckiego, Czarnego i Adriatyckiego.

W projekcie **ELMAR** (Supporting South Baltic SMEs to enter the international supply chains & sales markets for boats & ships with electric propulsions) Klaster deklaruje wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw oraz start-upów z regionu Morza Bałtyckiego w rozwoju i marketingu produktów e-mobilności. Klaster włączy się w roli eksperta do analizy rynków zbytu. Potencjał partnerski Klastra wykorzystać będzie można do utworzenia wspólnej platformy działań ponadregionalnych.

W projekcie **ECOPRODIGI** partnerzy projektu wspólnie projektować rozwiązania informatyczne do nadzorowania i optymalizacji ruchu statków i ładunków. Projektowane będą również systemy optymalizujące procesy produkcyjne w stocznicach regionu Morza Bałtyckiego. ECOPRODIGI ma również określić kierunki rozwoju informatyzacji w sektorze

Polski Klaster Morski - Polish Maritime Cluster
BAŁTYCKI KLASTER MORSKI I KOSMICZNY - BALTIC SEA & SPACE CLUSTER

transportu morskiego. Jednym z produktów będą również programy edukacyjne rekomendacje działań dla administracji morskiej.

Projekt **SMART BLUE REGIONS** ma rozwijać inteligentne specjalizacje i błękitny wzrost w Regionie Morza Bałtyckiego. Wpisuje się w strategiczne działania Polskiego Klastra Morskiego, bowiem ma na celu zidentyfikowanie innowacyjnego potencjału Pomorskiego w obszarze przemysłów morskich oraz wykorzystania go w realizacji polityki Niebieskiego Wzrostu Unii Europejskiej. W ramach projektu partnerzy i uczestnicy koncentrują się na ustaleniu wspólnych obszarów i punktów stykowych, które mają przyczynić się do zwiększenia potencjału innowacyjnego regionów. W efekcie chodzi o wykreowanie nowych rynków i obszarów aktywności gospodarczej oraz zwiększenie konkurencyjności regionów w obszarze przemysłów morskich.

Projekt **INTERMARE**, w którym Polski Klaster Morski jest partnerem merytorycznym, ma za zadanie aktywizację międzynarodowej współpracy MSP działających w sektorze przemysłów morskich regionu Południowego Bałtyku. Chodzi o zidentyfikowanie najdynamiczniejszych podmiotów i wzmocnienia ich pozycji na rynku międzynarodowym. Jednym z rozwiązań ma być rozwój współpracy i integracja działań promocyjnych na rynkach międzynarodowych. We wzmocnieniu pozycji morskich podmiotów MSP z regionu Południowego Bałtyku wykorzystane będą wszelkie innowacje sprzyjające internalizacji produkcji oraz *benchmarking*. Obok tradycyjnych działań marketingowych zastosowane zostaną nowoczesne narzędzia *inbound marketingu*.

E-LASS (The European network for lightweight applications at sea) w którym Polski Klaster Morski działa od 2013 r. ma na celu integrację działań w rozwoju jednostek pływających z materiałów lekkich. Jest to płaszczyzna wymiany informacji i transferu wiedzy, w której uczestniczy około podmiotów 200 z 25 krajów, przedsiębiorstw, jednostek naukowych oraz organizacji zorientowanych na rozwój i wdrażanie innowacji. Komisja Europejska ma status obserwatora, a Polski Klaster Morski zajmuje się transferem wiedzy oraz promocją projektu na rynku polskim i rynkach międzynarodowych. Główną ideą projektu jest fakt, że jednostki pływające, które są lżejsze od tradycyjnych zużywają mniej paliwa i mogą być zastosowane w wielu obszarach aktywności człowieka na morzu, od transportu morskiego i działalności naukowo-badawczej począwszy po farmy wiatrowe i rybne oraz przemysł offshore.

Polski Klaster Morski brał aktywny udział w opracowaniu **studium nt. potencjału europejskiej gospodarki morskiej** realizowanym na zapotrzebowanie Komisji Europejskiej przez wiodące europejskie instytuty badawcze CETMAR, COGEA, POSEIDON. Po pierwszym opracowaniu w 2009 r., było to kolejne tak kompleksowe studium nt. niebieskiej. Zidentyfikowano w nim w formie opracowań statystycznych podstawowe obszary dotyczące przemysłów morskich w Unii Europejskiej. Polski Klaster Morski wniósł merytoryczny wkład w opracowanie zarówno w odniesieniu do danych dotyczących Polski jak statystyk dotyczących Unii Europejskiej.

Marek Grzybowski
Prezes Zarządu
Polski Klaster Morski